

CRITERIS DE CORRECCIÓ (Model Queraltó/ Junyent) JULIOL 2019

Es donen **suggeriments** només sobre aquelles qüestions més complexes i que convé posar en comú entre tots els correctors.

OPCIÓ A: Text de Queraltó

1. Comprensió del text

a) **Describeix el tema i les parts bàsiques del text.** [1 punt: 0'5 pel tema, 0'5 per les parts]

Tema: La por davant un procés de malaltia mental/ La por a perdre la memòria/ Les pors d'una persona amb una malaltia degenerativa (podria ser Alzheimer).

Parts bàsiques del text:

- Primera part: La narradora/personatge conta allò que fa després de despertar-se i les pors que experimenta en començar el dia (primer paràgraf, línies 1-9).
- Segona part: La narradora/personatge conta les seues trobades amb la filla al migdia (segon paràgraf, línies 10-15)
- Tercera part: La narradora/personatge se centra a parlar de la seua por a oblidar, què oblidarà primer i com serà el procés d'oblidar (tercer paràgraf, línies 16-23). En aquesta part introdueix referències a la seua vida passada (records secrets).
- Quarta part: La narradora conta com la seua por a la nit es fa més dolorosa i els sentiments que aquesta por li provoca (quart paràgraf, línies 24-27).

b) **Resumeix el contingut del text amb una extensió màxima de 10 línies.** [1 punt] Resposta semioberta.

c) **Identifica la tipologia textual i especifica almenys dos trets característics d'aquesta tipologia presents al text.** [0'5 punts: 0'25 per la identificació; 0'125 per tret].

És un text narratiu. S'hi relata l'experiència d'una dona al llarg d'un dia.

Característiques:

- Presència d'una veu narrativa que conta en present i en primera persona la seua experiència. En aquest sentit, podem veure diferents temps verbals: «desperto», «tinc», «he de veure»...
- Els esdeveniments van succeint-se linealment al llarg d'un dia.
- Hi ha elements textuais que permeten marcar el desenvolupament del temps (marques temporals): «Quan em desperto...»/ «I avança el matí...»/ «Al migdia...»/ «A la nit...».
- Apareixen diferents personatges, però sobretot hi ha una protagonista (la dona malalta que ens conta la seua experiència). A més, s'esmenten al relat altres personatges, com una veïna o la filla de la narradora.
- L'acció se situa a la casa de la protagonista/narradora.

d) **Indica cinc exemples de recursos expressius de caràcter literari presents al text.** [0,5 punts; 0'1 punt per cada exemple. Si els exemples són diferents, encara que siguin del mateix tipus, la resposta és vàlida]

Cal tenir en compte que el que es proposa a continuació no és una llista tancada (es poden indicar altres exemples de recursos que no s'esmenten en aquest document). A banda d'alguns trets ja esmentats en la pregunta anterior (que no haurien d'estar repetits en aquesta pregunta per a ser tinguts en compte), podem considerar exemples com:

- La repetició de la paraula «por» al llarg del text. Aquesta «por» contrasta amb una imatge de d'«ordre» o «felicitat».
- Trobem un seguit de paraules (substantius, verbs i adjectius) o sintagmes vinculats a la por i a allò que va associat a aquesta: «aquell mal i aquella tristesa», «dolorosa», «malsons», «paralitzada», «voler morir», «pateixi»...
- Les marques de primera persona («em desperto», «el meu món», «jo», «meus», «em fa imaginar-me»...) posen en relleu el fet que el relat se centra en la situació que pateix la narradora-protagonista i com la viu ella.
- Trobem diversos usos de verbs i substantius que es relacionen amb la seua experiència sensorial: «veure», «colors», «mirar», «sentir», «l'aire del pati i aquest sol de març»...
- El relat combina les accions de la protagonista (verbs d'acció: «desperto», «obro els ulls», «mirar», «parlem»...) amb l'expressió del seu pensament (verbs de pensament: «recordo», «he oblidat», «penso», «imaginar-me»...).
- El temps com a element clau. Trobem contínues referències al pas del temps al llarg d'un dia (el present) i al temps que vindrà (la por al futur). També es parla del passat (allò que oblidarà).
- Veiem contínues marques de temporalitat (adverbis, adjectius...): «ara», «encara», «últimes», «primer», «abans», «sempre»...
- La narradora-protagonista ens trasllada algunes experiències íntimes del seu passat al paràgraf tercer (retrospecció).
- El recurs al present per part de la narradora intensifica la proximitat i la connexió del receptor a allò que es relata.
- L'acció narrada abasta tot un dia, en què es recorre el matí, el migdia i, finalment, es parla de la nit. Podem considerar que fa ús de l'el·lipsi temporal ja que passa del migdia a la nit.
- Comptem amb algunes comparacions que intensifiquen la imatge del que passarà en el futur: «com si m'arrenquessin trossets de vida com trossets de pell» (línia 21) o «com una closa seca que ja no guarda res» (línia 25).
- Presència constant d'un lèxic vinculat a record/recordar, memòria, oblidar (camp semàntic dominant): «ser com sempre», «memòria buida», «arrencada de records i vida».
- Trobem un estil senzill, amb oracions habitualment curtes, amb repetició d'estructures, enumeracions, oracions coordinades: espontaneïtat, simplicitat...
- Repetició d'estructures: «Quan em desperto...»/«...quan recordo...»/«Quan obro els ulls...»; «...com sempre»/ «com sempre»; «Com de poc...»/«Com vaig...»/«Com d'infeliç...».
- Enumeració (amb asíndeton): «M'he de mirar la finestra amb les branques que es belluguen una mica pel vent, sentir l'enrenou al passadís, olorar el llençol tan net i rugós. Després la veu de la Magda, la veïna, l'olor de la llet i de les medecines» / «Parlem dels estius [...], del futur dels seus fills, de sentiments que no m'havia explicat mai».
- Puntuació emfàtica: «... Els més secrets.»/«...com hauria volgut poder decidir que aquella no era la vida que volia. Ni aquella feina, ni aquell pis fosc».
- Hipèrbaton: «A la nit és quan és més dolorosa, aquesta por».
- Repetició de l'estructura sintàctica com a final: «Abans que em desperti i pateixi per si el món es posa a lloc tal com jo el recordo. Abans que...». Amb aquesta repetició planteja les dues possibilitats que se li presenten: seguir amb la por a oblidar (com passa en el dia a dia que ens relata) o perdre la por per haver oblidat, fins i tot, la por. Aquest recurs provoca un efecte paradoxal (arribar a allò que li fa por motivarà la pèrdua de la por) i intensifica la dimensió tràgica del relat.
- Circularitat (connexió entre inici i final): Inici («Quan em desperto...») i final («Abans que em desperti i hagi oblidat per sempre aquesta por»).

2. Anàlisi lingüística del text

a) Indica la pronunciació dels elements subratllats: [1 punt: 0'25 per cada resposta correcta. Si contesten malament, cada error descompta 0'25. El descompte d'aquesta pregunta no pot incidir en altres preguntes]

1. segueix en l'ordre (línia 1): sonora
2. converses (l. 7): oberta
3. infeliç em va fer (l. 18): sonora
4. fosc (l. 20): tancada

b) A continuació, hem subratllat estructures sintàctiques. Indica el tipus d'oració composta que representen i, si és pertinent, la funció sintàctica que realitzen. [1 punt: 0'25 per cada resposta correcta; 0'125 si només encerten el tipus d'oració o la funció sintàctica]

1. Quan obro els ulls, sovint, ni els colors ni els records no són prou nítids (línia 3-4): Oració subordinada (o clàusula) adverbial en funció de complement circumstancial de temps.
2. Necessito uns minuts perquè l'escenari es posi a lloc (l. 6): Oració subordinada (o clàusula) adverbial en funció de complement circumstancial de finalitat (també es poden considerar correctes les respostes: oració adverbial no circumstancial de finalitat; oració interordinada final; construcció final).
3. les converses han agafat un to transcendental que no havien tingut mai (l. 10-11): Oració (o clàusula) subordinada adjectiva (especificativa) en funció de complement de nom.
4. vaig sentir, llavors, que la joventut em fugia menys (l. 18): Oració (o clàusula) subordinada substantiva en funció de complement directe.

c) Digues el significat que adquireixen aquestes paraules al text o posa'n un sinònim. [1 punt: 0'25 per cada resposta correcta. Si en la resposta cometen una falta, es fa el descompte per faltes, però no s'invalida la resposta]

1. belluguen (línia 4): 'Moure's, no estar quiet'; *moure('s), agitar(-se), belluguejar, oscil·lar, ballar, sacsejar, tremolar*.
2. enrenou (l. 5): 'Agitació sorollosa'; *soroll, agitació, bullici, renou, rebombori, so*.
3. treva (l. 9): 'Suspensió temporal d'hostilitats entre enemics que estan en guerra'; *pau, quietud, tranquil·litat, descans, concòrdia, assossec, placidesa, harmonia, calma, ordre, serenor*.
4. closca (l. 25): 'Coberta rígida i dura que protegix el cos d'alguns animals'; *clafoll, corfa, escorfa, escorça, coberta, capa, embolcall, cuirassa, pellorfa*.

3. Expressió i reflexió crítica

a) La producció literària de Mercè Rodoreda incideix sobre la psicologia dels personatges. Estàs d'acord amb aquesta asseveració? Explica per què? (Extensió: unes 150 paraules) [2 punts]

b) Escriu un text de característiques tipològiques semblants al que has llegit en què s'explique l'experiència d'algú que ha d'afrontar un canvi important en la seua vida. Recorda que has de posar un títol al text. (Extensió: unes 150 paraules) [2 punts]

Si no es posa títol al text, es descomptaran 0'2 punts.

En els apartats de Comprensió del text i d'Expressió i reflexió crítica, les respostes es valoraran més positivament si responen amb precisió la pregunta, expressen amb claredat i ordre les idees i els conceptes, es presenten ben estructurades (paràgrafs, signes de puntuació, connectors discursius) i demostren un bon domini de la normativa gramatical i de l'expressió lèxica.

Si la redacció presenta errors gramaticals i d'expressió, es descomptaran 0'05 punts per error. Les faltes repetides no es comptaran (p.e.: del home/del home o Castello/Castello, 1 falta; però, del hort/del home o Castello/qüestio, 2 faltes). El descompte es farà per preguntes. Si en una pregunta el descompte per errors supera la puntuació de la pregunta, la puntuació serà 0. Si una falta (per exemple: Castello, sense accent) es comet en una pregunta concreta i es repeteix en una altra pregunta diferent, la repetició no penalitzarà.

OPCIÓ B: Text de Junyent

1. Comprensió del text

a) Descriu el tema i les parts bàsiques del text. [1 punt: 0'5 pel tema, 0'5 per les parts]

Tema: La mort de les llengües s'hauria d'evitar amb l'esforç de tothom.

Parts bàsiques del text:

1. Primera part: introducció al tema (línies 1-2)

S'hi anuncia l'assumpte del text (la mort de les llengües)

2. Segona part: es desenvolupa l'argumentació a favor de la protecció de llengües (línies 2-17).

a) Una primera subpart (línies 2-8) en què l'autora reflexiona al voltant del fenomen de la desaparició de les llengües, sobretot pel que fa a la manca de coneixement que hom en té en general.

b) Una segona subpart (línies 9-17) on l'autora, a partir d'un esdeveniment luctuós d'una biblioteca, justifica per què és greu que una llengua desaparega.

3. Tercera part: conclusió o síntesi de l'argumentació (línies 17-19). L'autora exhorta el/la lector/a a fer un esforç per a salvar les llengües en perill d'extinció ("a restablir l'equilibri ecolingüístic").

Es donarà per bona la resposta que hi trobe tres parts o bé quatre, tenint en compte que la part central es pot considerar dividida en dues subparts. Caldria que l'estudiant indicara que la primera part és una introducció; la segona implica el desplegament valoratiu del text (és greu que desaparega una llengua); i la tercera clou el text amb una apel·lació al receptor. Es pot donar marge a l'hora de situar el final de la introducció (podria considerar-se que arriba a la línia 4) i l'inici de la conclusió (podria considerar-se que comença en la línia 14, amb l'adverbi *afortunadament* o potser més avall).

b) Resumeix el contingut del text amb una extensió màxima de 10 línies. [1 punt]

Resposta semioberta.

c) Identifica la tipologia textual i especifica almenys dos trets característics d'aquesta tipologia presents al text. [0,5 punts: 0'25 per la identificació; 0'125 per tret]

Es tracta d'un text argumentatiu. Així ho posen de manifest les característiques següents:

-Presenta una estructura pròpia d'un text argumentatiu: 1) introducció, amb la presentació de l'assumpte; 2) valoració i arguments a favor la idea que defensa l'autora; 3) conclusió amb una apel·lació a la voluntat del receptor.

-Expressa una opinió, amb la intenció de modificar la posició del/la lector/a.

-Està fortament modalitzat.

-És subjectiu i personal.

-S'hi defensa una tesi: és important salvar les llengües en perill d'extinció. Per a aconseguir-ho, hi hem de contribuir tots.

- Exemplifica l'argumentació amb casos reals i colpidors de desaparició d'un bagatge cultural: les idees preconcebudes dels seus alumnes i l'incendi de la biblioteca de Rio de Janeiro.
- Hi ha moltes mostres de llenguatge valoratiu.
- Hi ha elements quantitius: *gaire, més aviat, només*.
- Presència de la primera persona (singular i plural): *a mi, em, ens (volem, valorem...)*
- Usos de connectors ampliadors d'informació: *per exemple*.
- Preguntes retòriques: *Potser és que només valorem la diversitat quan no ens fa nosa? Potser només volem les llengües per als museus?*
- Construccions intensives: *Per més testimonis gràfics que en tinguem; Sí que passa alguna cosa; A restablir l'equilibri ecolingüístic, hi hem de contribuir tots* (dislocació per a emfatitzar, tematització); *Si tots sumem, només hi podem guanyar* (espècie d'eslògan).
- Els elements connectors permeten seguir el discurs argumentatiu i contraargumentatiu: *d'una banda... d'una altra*, etc.

d) Indica i justifica cinc marques de modalització del text. [0,5 punts: 0'1 per cada exemple; si els exemples són diferents, encara que siguin del mateix tipus de modalització, també són vàlids]

El fet que es tracte d'un text argumentatiu afavoreix la modalització, ja que l'autora adopta una postura determinada i intenta convèncer el lector. Vegem uns quants trets de modalització:

- Hi ha moltes mostres de llenguatge valoratiu:
 - a) substantius: *foc d'encenalls, lament, lleugeresa, pèrdua, solidaritat, compromís*.
 - b) adjectius: *amenaçada, humiliat, superficial*.
 - c) verbs d'opinió i de reflexió: *rumiar, creure, considerar, pensar*.
 - d) verbs valoratius i subjectius: *provocar, lluitar, guanyar, menystenir, valorar, fer nosa*.
 - e) adverbis valoratius o de dubte: *greument, afortunadament, potser*.
- Presència de la primera persona (singular i plural): *a mi, em, ens (volem, valorem...)*
- Quantitius: *gaire, més aviat, només*.
- Perífrasis d'obligació i probabilitat: *haig de, pot ser, cal, hem de*.
- Usos de connectors ampliadors d'informació: *per exemple*.
- Repeticions: *A mi... a mi; si algú es mor, és mort; ningú... ningú; potser... potser*.
- Preguntes retòriques: *Potser és que només valorem la diversitat quan no ens fa nosa? Potser només volem les llengües per als museus?*
- Construccions intensives: *Per més testimonis gràfics que en tinguem; Sí que passa alguna cosa; A restablir l'equilibri ecolingüístic, hi hem de contribuir tots* (dislocació per a emfatitzar, tematització); *Si tots sumem, només hi podem guanyar* (espècie d'eslògan).

2. Anàlisi lingüística del text

a) Indica la pronunciació dels elements subratllats: [1 punt: 0'25 per cada resposta correcta. Si contesten malament, cada error descompta 0'25. El descompte d'aquesta pregunta no pot incidir en altres preguntes]

1. fenomen (línia 3): oberta
2. pensat mai (l. 7): sonora
3. incendi (l. 9): oberta
4. només hi podem (l. 19): sonora

b) Indica a quins elements fan referència els pronoms febles subratllats i quina funció sintàctica realitzen. [1 punt: 0'125 si només indiquen el referent o la funció sintàctica]

1. per haver-los perdut (línia 11): *els enregistraments històrics de les llengües del Brasil*; complement directe.
2. No ens cal renunciar a una (l. 14-15): nosaltres (inclusiu: l'autor del text i els lectors); complement indirecte.

3. per adquirir-ne una altra (l. 15): *llengua*; complement directe (o nucli del complement directe).
4. hi hem de contribuir tots (l. 17): *A restablir l'equilibri ecolingüístic*; complement de règim (verbal, o suplement o complement preposicional).

c) Digues el significat que adquireixen aquestes paraules al text o posa'n un sinònim. [1 punt: 0'25 per cada resposta correcta. Si en la resposta cometen una falta, es fa el descompte per faltes, però no s'invalida la resposta]

1. efímera (línia 2): 'De molt curta duració'; *passatger, curt, breu, fugaç, momentani, transitori, fugitiu, temporal, caduc*.
2. lleugeresa (l. 3): 'Falta de reflexió en fer una cosa'; *volubilitat, inconsistència, superficialitat, irreflexió, precipitació, despreocupació, negligència, descurança, imprudència, deixadesa, futilitat, insignificança, vacuïtat, buidor, banalitat, amb poc trellat, sense fonament*.
3. menystenir (l. 10): 'Estimar (una persona o una cosa) en menys del que val, no tindre-la en compte o no considerar-la digna d'estima'; *menysprear, subvalorar, subestimar, menysvalorar, infravalorar, desoir, denigrar, refusar, rebutjar, deixar de costat, apartar*.
4. fa nosa (l. 12): 'Dificultar o privar d'obrar, de funcionar, etc.'; *destorbar, impedir, entrebancar, obstaculitzar, contrariar, dificultar, importunar, empenyar*.

3. Expressió i reflexió crítica

- a) **Describeix les tendències més rellevants de la poesia en el període que va des de la postguerra fins a finals dels anys 70. (Extensió: unes 150 paraules) [2 punts]**
- b) **El poble valencià viu una situació sociolingüística relacionada amb la que descriu el text. Explica-ho i dona'n la teua opinió. Cal que aprofites tot el que has estudiat sobre el tema que planteja el text. (Extensió: unes 150 paraules) [2 punts]**

En els apartats de Comprensió del text i d'Expressió i reflexió crítica, les respostes es valoraran més positivament si responen amb precisió la pregunta, expressen amb claredat i ordre les idees i els conceptes, es presenten ben estructurades (paràgrafs, signes de puntuació, connectors discursius) i demostren un bon domini de la normativa gramatical i de l'expressió lèxica.

Si la redacció presenta errors gramaticals i d'expressió, es descomptaran 0'05 punts per error. Les faltes repetides no es comptaran (p.e.: del home/del home o Castello/Castello, 1 falta; però, del hort/del home o Castello/qüestio, 2 faltes). El descompte es farà per preguntes. Si en una pregunta el descompte per errors supera la puntuació de la pregunta, la puntuació serà 0. Si una falta (per exemple: Castello, sense accent) es comet en una pregunta concreta i es repeteix en una altra pregunta diferent, la repetició no penalitzarà.